# Een evidence-based richtlijn voor palliatieve zorg: stollingsproblemen en hoest

**Haio:** BECKS Maud , KUL
**Promotor:** DE LEPELEIRE Jan , KUL
**Praktijkopleider:** Byloos Evelien , Claeys Carmen , Van Baelen Sabine

**Context:** Dit onderzoek maakt deel uit van een overkoepelend onderzoek dat de ontwikkeling van een richtlijn omvat die hulp wil bieden bij beslissingen omtrent therapie bij palliatieve patiënten met een levensverwachting van minder dan drie maanden. Dit onderzoek behandelt specifiek de symptomen stollingsproblemen en hoest.

**Onderzoeksvraag:** In deze masterproef worden volgende onderzoeksvragen beantwoord: Wat is het effect van anticoagulatietherapie op preventie van diepe veneuze trombose, longembolie en op symptoomcontrole bij diepe veneuze trombose en longembolie? Wat is het effect van opïoden en inhalatie- en orale steroïden op symptoomcontrole bij hoest?

**Methode:** De Duodecimprocedure voor adaptatie van richtlijnen werd gevolgd waarbij een medicatietool voor palliatieve patiënten die in 2017 werd ontwikkeld als vertrekpunt diende. Na het opstellen van de klinische vragen werd een systematische literatuurzoektocht uitgevoerd. Nadien werden de weerhouden richtlijnen onderworpen aan waardering volgens het AGREE-II-instrument door twee onderzoekers onafhankelijk van elkaar. Aanbevelingen voor verdere adaptatie werden geselecteerd. Op basis hiervan werd een eerste versie van de aanbevelingen opgesteld, eveneens voorzien van een GRADE-toekenning, welke werd onderworpen aan revisie en discussie door de hele onderzoeksgroep. In een laatste fase werden twee expertgroepen georganiseerd waarbij de richtlijn in zijn geheel werd besproken, gevolgd door aanpassingen.

**Resultaten:** Er werden na het doorlopen van de Duodecimmethode aanbevelingen geformuleerd voor palliatieve patiënten met betrekking tot de thema's stollingsproblemen en hoest. De opstart van anticoagulantia kan ter preventie worden overwogen bij palliatieve patiënten met verhoogd risico op trombo-embolie (GRADE 2C). Laag-moleculair gewicht heparines kunnen worden overwogen bij optreden van longembolie (Good clinical practice point). Er wordt geadviseerd opioïden op te starten bij palliatieve patiënten met hoest (GRADE 1C). In specifieke situaties kan het gebruik van corticosteroïden overwogen worden (Good clinical practice point).

**Conclusie:** De vermelde aanbevelingen kunnen artsen ondersteunen in de zorg voor palliatieve patiënten. Er is weinig onderbouwing ter beschikking met betrekking tot palliatieve patiënten, zeker voor de thema's stollingsproblemen en hoest. Verder onderzoek zal bijgevolg noodzakelijk zijn om de aanbevelingen van een sterkere wetenschappelijke onderbouwing te voorzien.